

**ДОСЛІДЖЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ТРАНСПОРТНО-ЕКСПЕДИТОРСЬКИХ
ПІДПРИЄМСТВ ПРИ ВИКОНАННІ ДОСТАВКИ ТОВАРІВ
У МІЖНАРОДНОМУ СПОЛУЧЕННІ ПІД ЧАС ВІЙНИ**

**RESEARCHING THE TRANSPORT AND FORWARDING COMPANIES
ACTIVITIES WHEN THE DELIVERY OF GOODS IN INTERNATIONAL
TRAFFIC DURING THE WAR**

*канд. техн. наук І.Г. Лебідь, канд. техн. наук Є.М. Лебідь, І.О. Мельниченко
Національний транспортний університет (м. Київ)*

*I.H. Lebid, PhD (Tech.), Ie.M. Lebid, PhD (Tech.), I.O. Melnychenko
National Transport University (Kyiv)*

Сучасний стан ринку транспортно-експедиторських послуг свідчить про попит на послуги підприємств, що надають суто експедиторські послуги або ж володіють власним автопарком. Більшість підприємств поєднує ці види діяльності для того, щоб мати можливість надавати якомога більший спектр послуг та отримувати конкурентні переваги серед інших організації. Для надання більш високого рівня обслуговування та залучення клієнтів транспортно-експедиторські підприємства розширяють коло пропозицій супутніми послугами, такими як складські та митно-брокерські послуги, тощо.

Більшість транспортно-експедиторських організацій надають послуги одразу по перевезенню всіх типів вантажів, що розширює можливості пошуку клієнтів, і тільки окремі власники автопарку спеціалізованих автомобілів можуть зосереджуватись на окремому типі вантажу, наприклад, негабаритних вантажах, забезпечуючи клієнтів професійністю в певній вузькій сфері та якістю наданих послуг. Серед недоліків діяльності транспортно-експедиторських підприємств у сучасних обставинах слід додати небезпеку роботи в воєнних умовах та ризик втрати транспорту та вантажу через форс-мажорні обставини. Негативно впливають на їх роботу черги на кордонах, які сприяють несвоєчасності доставки вантажів. Обмеження пересування під час комендантської години містами, повітряні тривоги також додають свою частину до загального часу доставки вантажів. Нестача кваліфікованих водіїв для міжнародних перевезень, через обмеження виїзду чоловіків за кордон, а також мобілізацію, підвищення цін на паливе теж мають негативний вплив на цю галузь. Перевагами більшості підприємств є швидка адаптація до існуючих умов та знаходження нових маршрутів і можливостей для вантажоперевезень [1]. Для замовників внутрішніх транспортно-експедиторських послуг є певні обмеження на доставку вантажів до територій, де проходять бойові дії. Ринок транспортно-експедиторських послуг залежить від багатьох складових:

- для України перспективою розвитку галузі є відновлення після війни та покращення до європейського рівня транспортної інфраструктури;
- війна та бойові дії є прямою загрозою для будь-якої галузі;

– розвиток різних сфер економіки країни, збільшення виробництва товарів, будівництва (перевезення сировини), тощо та кількості підприємств можуть збільшити потребу у вантажоперевезеннях та сприяти росту долі транспортно-експедиторських послуг на ринку. Навпаки, занепад економіки призведе до скорочення потреб у вантажоперевезеннях і стане загрозою для розвитку галузі;

– зовнішньоекономічна діяльність держави прямо впливає на міжнародні транспортно-експедиторські послуги. Збільшення/зменшення експорту/імпорту товарів одразу має прояв у збільшенні/зменшенні міжнародних вантажоперевезень;

– взаємовідносини між державами можуть бути як перспективою для розвитку галузі, надаючи додаткові переваги в проходженні кордонів, митних процедур та оформленні документів, так і загрозою у випадку загострення відносин між державами, що призведе до додаткових перевірок/процедур/затримок або й повної заборони в'їзду/транзиту;

– підвищення цін на паливе може відкрити перспективи для розробки нових більш дешевих видів палива, можливо, екологічно безпечних, які можна було б використовувати в великих масштабах;

– через велику конкуренцію на ринку є ризик банкрутства малих підприємств, у яких невеликий обсяг клієнтів. Перспективою для них можуть стати транспортні біржі з великою кількістю зареєстрованих вантажовідправників;

– Україна за площею є однією з найбільших країн Європи, має вигідне географічне положення між Європою та Азією, має вихід до Чорного моря. За рахунок цього географія доставки вантажів, варіанти маршрутів досить різноманітні. Це також дає можливість використання для виконання послуг всіх видів транспорту: автомобільного, морського, авіаційного, залізничного, тощо. Всі ці фактори надають додаткові можливості для успішного функціонування транспортно-експедиторських послуг та їх подальшого розвитку у сфері міжнародних вантажоперевезень, як логістичного центру для доставки вантажів між Європою та Азією;

– зміни в законодавстві також можуть стати як перспективою для розвитку, так і додатковою перепорою на його шляху;

– перспективним для розвитку транспортно-експедиторських послуг є використання штучного інтелекту. Він може аналізувати великі об'єми даних та прогнозувати попит на транспортні послуги, враховуючи стан на дорогах, кордонах та низку інших факторів, будувати оптимальні маршрути, відстежувати місцезнаходження вантажу в реальному часі. Використання чат-ботів та голосових асистентів для роботи з клієнтами також може бути корисним;

– перспективою розвитку галузі може бути використання робототехніки для керування автомобілями. Роботи можуть швидше реагувати на зміну ситуації на дорозі, уникати аварій, а також керувати автомобілем без відпочинку.

[1] Як логістика адаптувалася до війни // Економічна Правда. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2023/07/24/702529>